

Bir anlık yokluk

Kayboluşun bıraktığı iz nedir? Kaybolan bir şey arkasında ne bırakabilir? Sanatçıların estetik dili aracılığıyla kişisel yokluklarına bakarak onları duyumsamaya çalıştığımız bu sergi, dünyanın bölgeden gelen fotoğraflar, videolar, hatta bizzat depremzedelerin göçük altında çekerek gönderdikleri imdat videoları aracılığıyla kavramaya çalıştığı bir deprem felaketiyle aynı zamanda denk geldi. 1855 yılında Kırım’da yapılan Osmanlı-Rus savaşı sırasında İngiliz fotoğrafçı Roger Fenton’un çektiği fotoğraflar tarihteki ilk savaş fotoğrafçılığı olarak biliniyor. Yaşanan tüm acıları görünür kılan, aktaran bu görsellerin tarihe düştüklerini araştıran Susan Sontag 2003 yılında kaleme aldığı *Regarding The Pain of Others* (*Başkalarının Acılarına Bakmak*) adlı uzun makalesinde fotoğrafların ayrıcalıklı kesimlerin ve hayatlarını emniyet altına almış olanların görmezlikten gelmeyi tercih edebileceği konuları “gerçek” (ya da daha gerçek) kılmanın bir vasıtası olduğunu düşündüğünü anlatıyor... Korkunç bir acıyı sergileyen bu görseller aynı zamanda dünyanın o noktasında böyle bir felaketin gerçekten yaşandığını doğruladığını söylüyor. Bu düşüncelerden hareketle *Bir Anlık Yokluk* sergisini oluşturan beş kadına bir soru sordum:

Kesintisiz görsel bombardımanı çağında başkalarının acılarını görmek/acılarına bakmak bize neler gösterebilir?

GÜL ILGAZ

Sergimizin başlığı olan *Bir Anlık Yokluk* teması, önceden öngöremediğimiz ağır bir yüzleşmeyi de aniden gündeme getirdi. 6 Şubat Pazartesi günü saat 04:16 ile saat 04:17 arasında, belki bir dakika, belki de bir saniyelik bir farkla varlık yokluğa dönüştü. O coğrafyada yaşayan insanlarımızın olduğu kadar, tüm ülkeyi, hatta tüm dünyayı, bir yokluk, çaresizlik ve boşluk hissi kapladı. Maalesef, bu acı duruma doğrudan denk gelen sergi başlığını iliklerimize kadar hissettik ve hissetmeye de devam ediyoruz. Bizler sanatçılar olarak, kendi acılarımızla yüzleşmekle birlikte, içinde yaşadığımız ailenin, toplumun, coğrafyanın acılarını da gözlemliyor ve derinden hissediyoruz. Tıpkı bir anten gibi, yaşadığımız dünyanın acısını bedenimizden, ruhumuzdan ve zihnimizden geçirerek, onu dönüştürüyor ve işlerimize aktarıyoruz. Dolayısı ile bu süreç alanın içinde olup da, bizlere görüntü ve haber sağlayan muhabirlerden edinilen görme biçiminden ziyade, yaşamla farklı bir ilişki kurma biçimi... Ancak, böylesi olağanüstü durumlarda her türlü sanatsal eylem anlamını yitiriyor yada anlamı değişiyor. Olan biteni hissediyor ama onu dönüştüremez hale geliyorsunuz. İnsani olarak neler yapabileceğinizi düşünüp, büyük bir sorumluluk duygusuyla alelacele harekete geçiyorsunuz, artık hayatın uzun bir süre eskisi gibi olamayacağının farkındalığıyla başkalarının hayatlarına dokunabilmeye yöneliyorsunuz.

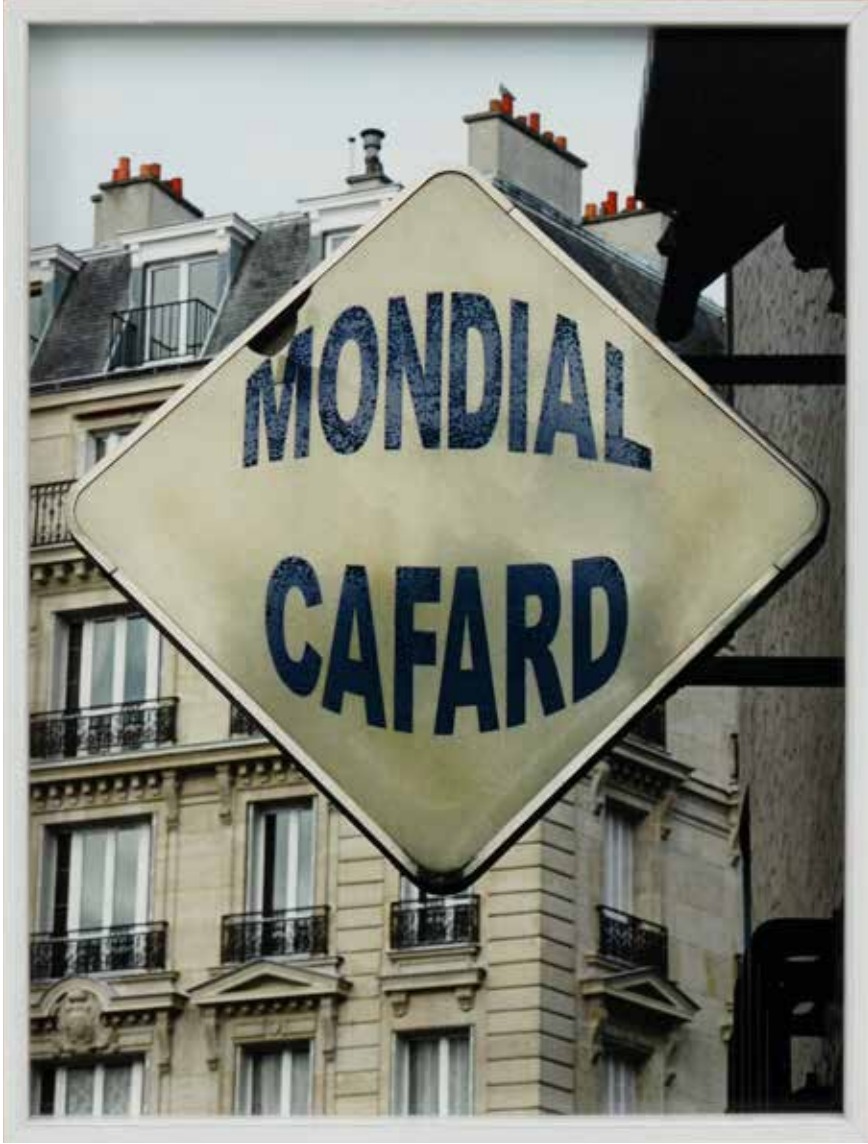
Hazırlayanlar: Merve Akar Akgün

Yaşanmakta olan felaket döneminde Galerist’te sessiz sedasız açılan *Bir Anlık Yokluk* sergisi Elâ Atakan küratörlüğünde Sophie Calle, Gül Ilgaz, Ayça Telgeren ve Burçak Bingöl’ün yapıtlarını “kayboluşun geriye bıraktığı his” odağında 18 Mart’a dek bir araya getiriyor

Gül Ilgaz, Fırtına, 2022, video, 3’36”, ed. 1/3 + 1 AP

SOPHIE CALLE

Sophie Calle, ‘Zarif Acı, 14 Gün Önce’, 1984-2003, İki renkli fotoğraf, iki nakış işleme, keten, alüminyum, çerçeve, 48 x 60 cm (fotoğraflar, her biri), 120 x 60 cm (metinler, her biri), 191,7 x 139 cm (toplam), ed. 2/3 + 1 AP

Sophie Calle, ‘Exquisite Pain, 14 Days Ago’, 1984-2003, Two colour photographs, two embroideries, flax, aluminium, frames, 48 x 60 cm (photographs, each), 120 x 60 cm (texts, each), 191,7 x 139 cm (total), edition of 2/3 + 1 AP

Sophie Calle, ‘Zarif Acı, 65 Gün Önce’, 1984-2003, İki renkli fotoğraf, iki nakış işleme, keten, alüminyum, çerçeve, 48 x 60 cm (fotoğraflar, her biri), 120 x 60 cm (metinler, her biri), 191,7 x 139 cm (toplam), ed. 2/3 + 1 AP

Sophie Calle, ‘Exquisite Pain, 65 Days Ago’, 1984-2003, Two colour photographs, two embroideries, flax, aluminium, frames, 48 x 60 cm (photographs, each), 120 x 60 cm (texts, each), 191,7 x 139 cm (total), edition of 2/3 + 1 AP

Sophie Calle, ‘Zarif Acı, 96 Gün Önce’, 1984-2003, İki renkli fotoğraf, iki nakış işleme, keten, alüminyum, çerçeve, 48 x 60 cm (fotoğraflar, her biri), 120 x 60 cm (metinler, her biri), 191,7 x 139 cm (toplam), ed. 2/3 + 1 AP

Sophie Calle, ‘Exquisite Pain, 96 Days Ago’, 1984-2003, Two colour photographs, two embroideries, flax, aluminium, frames, 48 x 60 cm (photographs, each), 120 x 60 cm (texts, each), 191,7 x 139 cm (total), edition of 2/3 + 1 AP

Sophie Calle, Extermination, 2021, Renkli fotoğraf, nakışlı yün kumaş, çerçeve, 50x40 cm, Edition of 3 + 1AP Sanatçının ve Perrotin’in izniyle / ADAGP Paris, 2023, Fotoğraf: Claire Dorn

AYÇA TELGEREN

Kayıbmenin acısını, yalnız bırakılmışlığı ve çaresizliği yaşayanlar biliyor. Bizler ise gözden ibaret; bedensiz, eylemsiz bir korku, öfke ve vicdan azabı içindeyiz. İsteriz ki, hiç yaşanmamış olsun bu acılar ve normale dönelim. Peki nedir o normal? Duygu istismarı ile inşa edilen vasatlığa, uydurukluğa, parçalanmışlığa mı dönelim? Kader diye dayatılan çaresizlikten adalet, vicdan, akılcılık olmadan çıkmak; sanatlar, bilim ve felsefe olmadan toplum olarak değişmek ne denli mümkün?

Kesintisiz akan o görüntüler; hiç tanımadığımız insanlarla ve topraklarla aramızda başka türden bir akrabalık kuruyor, Bu bağ hızlıca ve kendiliğinden örgütlenebilen sıcak bir ele dönüşüyor, gelecekteki kaygı ve umutlarda birleştiriyor bizi. Beklentim, tarifi imkânsız bu yıkımın, Türkiye’de yeni bir toplumsal mutabakat yaratma isteği ve becerisini üretmesi yönünde. Gündemini hep aciliyetlere kaptırmış ve tam da bu yüzden nitelikten, içerikten vazgeçmiş memleket için bir dönüm noktası bu. Ruhumuzun, yaşantımızın incelikleriyle bir araya geldiğimiz, konuştuğumuz, sorguladığımız ve yeni bağlarımızı bu sayede kurduğumuz örgütlü bir toplum hayal ediyorum. Bu hayatı haysiyetli, adaletli ve mutlu yaşayabilmek için sanat, felsefe ve bilimin, füzuli, garnitür veya kullanışlı nesne olarak görülmediği bir anlayışa ihtiyacımız var. Melih Cevdet, 1975’te kaleme aldığı *Suçumuz Edebiyat* yazısında; “Sanatlar, sanatçılar, beklemek, sonraya bırakılmak durumundan kurtulamamışlardır bir türlü. Bari politika, bunca ilgiye karşı, insanlık için kalıcı bir şey yaratabilseydi!” der.

Ayağımız altında kayan bu zeminde birbirimizin elini tutabilmek, birbirimizin acısına bakabilmek için var sanat. *Bir Anlık Yokluk* sergisi de varlığını bu gayretten alan bir sergi.

Ayça Telgeren, Düşgören, 2023, beton 32 x 170 x 43 cm, ed. 1/5 + 2 AP